

SPOMENICA
UZ 70. OBLJETNICU
PROF. DR. ING. MIHOVILA GRAČANINA

ZAGREB
1971

Izdavač

AGROINSTITUT

Znanstveno istraživačka ustanova, Zagreb

Za izdavača

Mr. dipl. ing. MARIJAN KEKEZ

Urednici

Dr. dipl. ing. IVO DELAČ

Dipl. ing. IVO BOŽIĆ

Tehnički urednik

Dipl. vet. RATIMIR ORBAN

Lektor

Dipl. phil. MIRKO CEROVAC

Đ. Gračanin

**SPOMENICA
UZ 70 OBLJETNICU
PROF. DR. ING. MIHOVILA GRAČANINA**

**FESTSCHRIFT
ANLÄSSLICH DES 70-sten GEBURTSTAGES
VON PROF. DR. ING. MIHOVIL GRAČANIN**

**MEMORIAL VOLUME
AT THE 70th ANNIVERSARY
OF PROFESSOR MIHOVIL GRAČANIN**

ZAGREB
1971

PRIGODOM 70. OBLJETNICE ŽIVOTA PROF. DR. M. GRAČANINA

izašli su god. 1971. slijedeći prikazi:

In honorem septuagenarii Mihovil Gračanin, studia et opuscula ab amicis, collegis famulisque conscripta

Obljetnici života posvećen je Godišen Zbornik Prirodno-matematičkog fakulteta, knj. 23, serija Biologija, 1971, Skopje

Sedamdeseta obljetnica života prof. dr. Mihovila Gračanina

Napisao prof. dr. Lj. Ilijačić. Priroda 1971, br. 9, 278—279, Zagreb

Život i rad prof. dr. inž. Mihovila Gračanina

Napisao inž. D. Crnjaković. Agronomске informacije 1971, 9, 1—4, Zagreb

Prof. dr. Mihovil Gračanin (prigodom 70. godišnjice života)

Napisao prof. dr. Lj. Ilijačić. Acta Botanica Croatica 1971, 30, 9—21, Zagreb

Jedna značajna obljetnica — uz 70-godišnjicu života prof. dr. M. Gračanina

Napisao ing. I. Božić. List Agrokombinata Zagreb, 1971, br. 8—9, Zagreb

Prof. dr. M. Gračanin, 70-godišnjica života i 45 godina rada

Napisao ing. I. Božić. Bilten Poljodobra, 1971, br. 10, Zagreb

Centar za primjenu nauke u poljoprivredi SR Hrvatske

priradio je u svojim prostorijama u Zagrebu specijalnu izložbu radova prof. dr. Gračanina, u jesen 1971.

SADRŽAJ — IHNHALT — CONTENTS

DELAC, I.: Život i djelo prof. dra ing. Mihovila Gračanina	1
Leben und Werk von Prof. Dr. Mihovil Gračanin	
KOVACEVIĆ, P.: Istraživanja prof. dra Mihovila Gračanina na području geneze, klasifikacije i sistematike tala	17
Forschungen von Prof. Dr. Gračanin auf dem Gebiete der Bodengenesis, Klassifikation und Systematik	
SCHACHTSCHABEL, P.: Methodenvergleich zur pH-Bestimmung	35
Poređenje metoda određivanja pH	
MÜCKENHAUSEN, E.: Das Problem der Tonverlagerung in verschiedenen Bodentypen	41
Problem premiještanja glinenih čestica u različitim tipovima tala	
KAILA, A.: Über den Anteil organischer Substanz an der Austauschkapazität von Mineralböden in Finnland	53
Učešće organskih tvari u supstitucijskom kapacitetu mineralnih tala Finske	
MANUSEVA, LOTI: O nekim svojstvima humusa u tipovima tala obrazovanim na peridotitu centralne Bosne	57
About Some Humus Qualities in Soil Types on Peridotite in Central Bosnia	
JURAS, I.: Prilog poznavanju sposobnosti jedne toposekvence tala iz okolice Mohamedija da cijepa vodikov superoksid	67
Ein Beitrag zur Kenntnis der Wasserstoffsperoxydzersetzenden Kraft einer Toposequenz der Böden aus der Umgebung von Mohamedi (Maroc)	
RESULOVIC, H. — VLAHINIĆ, M.: Teška tla — njihova važnija fizička svojstva i podjela	75
Heavy Soils — their More Important Physical Properties and Division	
KOVACEVIĆ, I.: Uređenje hidromorfni tala za suvremenu biljnu proizvodnju u Vukovini (Velika Gorica)	89
The building up the Hydromorph Soils for Contemporary Plant Production of the Farm at Vukovina	
MICEV, N. — BUBALOV, M.: Vlijanje na nekoj herbicidi vrz počevnata i rizosfernata mikroflora kaj pčenkata (<i>Zea Mays</i>)	97
Djelovanje nekih herbicida na mikrofloru tla i rizosfere kukuruza	
KAS, V. — NOVAKOVA, J. — FILIP Z. — ŠIŠA, R.: K mehanizmu působení jilových minerálů na biotickou složku půdy	103
O mehanizmu djelovanja glinenih minerala na biotsku komponentu tla	
STRITAR, A.: Vloga časa v procesu tlotvorbe	113
The Role of Time in the Pedogenesis	
JAKSIĆ, V. — VULETIĆ, N. — VRLEC, Ž.: Prilog poznavanju smeđih tala na serpentinitima Bosne	123
Ein Beitrag zur Kenntnis der Braunerde auf Serpentinien Bosniens	
VULETIĆ, N. — SĄCIRAGIĆ, BAHRIJA: Sadržaj ukupnog i lako topivog nikla u sionicama Bosne	129
Total and Soluble Nickel Content in Sionitzas of Bosnia	
DELAC, I.: Naše crvenice u svjetlu novijih istraživanja	135
Unsere Roterden im Lichte neuzeitlicher Forschungen	
PELIŠEK, J.: The Vertical Soil Zonation in the Territory of Yugoslavia	139
Vertikalna zonacija tla na teritoriju Jugoslavije	

ZOON, S.: Main Concepts of Pseudopodsolization and Pseudogleying in the USSR	145
Glavni pogledi na pseudopodzolaciju i pseudoglejizaciju u SSSR	
KOSIL, V.: Principy komplexního průzkumu zemědělských půd v Československu	151
Principi kompleksnog istraživanja poljoprivrednih tala u ČSSR	
PRUSINKIEWICZ, Z.: Vorschlag einer ökologischen Gliederung der wichtigsten Waldböden des mitteleuropäischen Flachlandes	155
Prijedlog za ekološko raščlanjenje najvažnijih šumskih tala srednjeevropske ravni	
SCHEFFER, F.: Bodendynamische Betrachtungen zum Nährstoffhaushalt insbesondere zur Kaliumwirkung	161
Biodinamsko razmatranje o stanju hraniva napose o djelovanju kalija	
DUCHON, F.: Přspěvky čs. zemědělského výzkumu k ochraně biosféry (předne půdního fondu)	169
Prilog čs. poljoprivrednih istraživača zaštiti biosfere	
WELTE, E.: Die Nährstoffdynamik im System Boden-Pflanze bei intensiver Landnutzung und hohem Ertragsniveau	175
Dinamika hraniva u sistemu tlo-biljka uz intenzivno korišćenje tla i visok nivo priroda	
BOGUSLAWSKI, G.: Zur Erforschung der Bodenfruchtbarkeit	183
O istraživanju plodnosti tla	
ROTINI, O. — SEQUI, P. — PETRUZZELLI, G.: L'assorbimento delle varie forme azotate nei vegetali	193
Sorpcijska različitih oblika dušika po biljkama	
BUKOVAC, P.: Fiziološko-ekološki radovi prof. dr. M. Gračanina	201
Physiologisch-Ökologische Arbeiten von Prof. Dr. M. Gračanin	
PERIC-MODRIĆ ADELA: Prilog poznavanju mikroflora nekih hidromorfniha tala	217
Contribution to the Study of Microflora of Some Hydromorphic Soils	
LIEBEROTH, I.: Die Klassifizierung der Substrate als Grundlage für eine bessere agronomische Beurteilung der Böden in der DDR	225
Klasifikacija supstrata kao osnova za bolju agronomsku ocjenu tala u DDR	
KURTOVIC, J.: Tresetište »Hutovo Blato« kao objekt naučnih istraživanja	231
Das Moor »Hutovo Blato« als Objekt wissenschaftlicher Untersuchungen	
SUNJIC, K.: Utjecaj tla na kvalitetu duhana	239
Über den Einfluss des Bodens caespitosa auf die Tabakqualität	
ŠMALCELJ, I.: Tlo — biljke — životinja — čovjek	247
Boden — Pflanze — Tier — Mensch	
ILIJANIĆ, LJ.: Istraživanje utjecaja sniženja podzemne vode u asocijaciji <i>Deschampsietum caespitosae</i> H-ic u okolici Seseveta	257
Untersuchungen über die Auswirkung der Grundwassersenkung auf das <i>Deschampsietum caespitosae</i> H-ic in der Umgebung von Zagreb	
BOZIC, I.-KADIĆ, MARIJA: Dinamika proizvodnje suhe tvari i potrošnja hraniva N, P, K ozime pšenice na tlima Agrokombinata Zagreb	269
Zur Dynamik der Trockensubstanzerzeugung und Verbrauch von N, P, K in Hauptphenophasen des Winterweizens in Hrvat. Posavina	

UVODNA RIJEČ

Na 11. svibnja 1971. prof. dr. ing. Mihovil Gračanin navršio je 70 godina plodonosnog života. Željeli smo tu obljetnicu dolično obilježiti izdanjem Spomenice. Smatramo da je ovdje dobrim dijelom vidljivo, kolika je stvaralačka ličnost prof. Gračanina, što je dosada uradio i ostavio u baštinu kulturnoj povijesti našoj i svjetskoj.

Mihovil Gračanin bio je aktivni sveučilišni profesor i vrstan pedagog kroz 40 godina. Odgojio je brojne generacije — tisuće agronoma, šumara i prirodoslovaca u dobre radnike, priznate stručnjake, a veliki broj od njih postali su i poznati znanstvenici.

Svojim fundamentalnim otkrićima u pedologiji, ekologiji i biljnoj fiziologiji i njihovom primjenom u praksi uvelike je doprinio unapređenju poljoprivredne znanosti u nas i u svijetu. To je izloženo u 135 djela i radova dosada publiciranih na hrvatskom i svjetskim jezicima. U svim tim radovima misao vodilja je usredotočena na poznanosti tla i biljke.

Izdanjem ove Spomenice odazivamo se želji brojnih učenika, stručnjaka i znanstvenika, da se prigodom ovog jubileja oda dužno priznanje našem eminentnom znanstveniku.

Srdačno zahvaljujemo svim suradnicima iz naše zemlje i inozemstva, koji na ovaj način odadoše priznanje i poštovanje životnom djelu prof. Gračanina.

Također se zahvaljujemo »Agrokombinatu« Zagreb i Republičkom Fondu za naučni rad SR Hrvatske na financijskoj pomoći za tiskanje ove publikacije.

U Zagrebu, 1971.

Redaktori:

dipl. ing. Ivo Božić

dr. ing. Ivo Delač

VORWORT

Am 11. Mai 1971 vollendete Prof. Dr. Ing. Mihovil Gračanin das 70-ste Lebensjahr eines überaus fruchtvollen Lebens. Dieses Jubiläum wollten wir durch die Herausgabe dieser Festschrift gebührend feiern. Aus den hier geleisteten Beiträgen ist seine schöpferische Persönlichkeit, sein Wirken, sowie seine sowohl der einheimischen als auch der internationalen Kultur und Wissenschaft hinterlassene Erbschaft leicht zu erfassen.

Als Universitätsprofessor und hervorragender Pädagoge erzog er im Laufe einer mehr als vierzigjährigen Tätigkeit viele Generationen, ja Tausende von Landwirten, Forstwirten und Naturwissenschaftlern, die heute als anerkannte Fachleute und Wissenschaftler in verschiedenen Teilen unseres Landes erfolgreich wirken.

Durch seine fundamentalen Entdeckungen auf dem Gebiet der Bodenkunde, Ökologie und Physiologie und deren Anwendung in der Praxis, leistete er einen bedeutenden Beitrag zur Förderung der Wissenschaft in unserem Lande und darüber hinaus in der ganzen Welt. Seine publizierten Arbeiten und Werke, etwa 135 an der Zahl, wurden in kroatischer und in verschiedenen Weltsprachen verfasst.